

ด่วนที่สุด

ที่ กษ ๐๓๐๓/๒๕๖๗

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก กทม. ๑๐๒๐๐

๒ กรกฎาคม ๒๕๖๒

เรื่อง การแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยฝั่งแดง จังหวัดอุบลราชธานี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี

๒. เอกสารประกอบการพิจารณา จำนวน ๑๐๐ ชุด

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอเสนอเรื่อง การแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยฝั่งแดง จังหวัดอุบลราชธานีมาเพื่อให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องที่เสนอดังกล่าวนี้นี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) ที่กำหนดให้ต้องเสนอเรื่องนี้ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) รักษาการแทนรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์) กำกับการบริหารราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ ความเป็นมาอ่างเก็บน้ำห้วยฝั่งแดง ตั้งอยู่บ้านโนนโสม หมู่ที่ ๕ ตำบลตาเกา อำเภอ น้ำขุ่น จังหวัดอุบลราชธานี เป็นโครงการชลประทานขนาดเล็กก่อสร้างโดยความต้องการของราษฎร โดยผ่านสภาตำบล และความเห็นชอบของคณะกรรมการพัฒนาแหล่งน้ำของจังหวัดอุบลราชธานี ตามแนวทางการพัฒนาชนบทแห่งชาติ ปี ๒๕๓๙ และจัดเข้าแผนงานก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดเล็ก ตามแผนพัฒนาชนบทของกรมชลประทานปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อสนับสนุนพื้นที่ชนบทยากจนที่ขาดแคลนน้ำ ด้านการอุปโภคบริโภคการเพาะปลูก และการเลี้ยงสัตว์ รองรับความช่วยเหลือพื้นที่ประมาณ ๔๐๐ ไร่ โดยเริ่มดำเนินการก่อสร้าง เมื่อวันที่ ๒ มกราคม ๒๕๔๐ กำหนดแล้วเสร็จภายในปีเดียวกัน งบประมาณค่าก่อสร้าง ๑๑,๔๗๕,๐๐๐ บาท ความจุ ๕๘๙,๐๐๐ ลูกบาศก์เมตร และถ่ายโอนให้เทศบาลตาเกาเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๖ โดยภายหลังจากการก่อสร้าง ได้มีราษฎรร้องเรียนกับทางราชการว่าได้รับผลกระทบจากโครงการ เนื่องจากที่ดินทำกินถูกน้ำท่วม ซึ่งกรมชลประทานแจ้งว่าการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็กไม่มีค่าชดเชยที่ดิน หรือความเสียหายอื่นใด เพราะเป็นโครงการที่เกิดจากความต้องการของราษฎร ประกอบกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ ข้อ ๕ (๕) กำหนดว่า “แหล่งน้ำขนาดเล็ก” หมายความว่า แหล่งน้ำประเภทอ่างเก็บน้ำ คลองส่งน้ำ หนอง บึง สระน้ำ บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาล ภาชนะเก็บกักน้ำ และอื่นๆ ซึ่งใช้เวลาดำเนินการก่อสร้างไม่เกิน ๑ ปี จะไม่มีการจ่ายค่าชดเชยสำหรับค่าที่ดิน ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ กลุ่มราษฎรได้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของเครือข่ายชุมชนเพื่อการปฏิรูปสังคมและการเมือง และได้เข้าร่วมกับขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม (P-move) เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลแก้ไขปัญหา และช่วยเหลือในกรณีดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน

๑.๒ ผลการดำเนินการที่ผ่านมาในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงาน จำนวน ๓ ชุด ดังนี้

(๑) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ ๒๑๖/๒๕๕๗ สั่ง ณ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๗ โดยที่รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แนวทาง และงบประมาณ ในการดำเนินการแก้ไขปัญหาตามข้อเสนอของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม(ปัจจุบันได้ปรับปรุง องค์ประกอบใหม่ ตามคำสั่งที่ ๒๑๕/๒๕๖๑ สั่ง ณ วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๑ มีรองนายกรัฐมนตรี หรือ รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน)

(๒) คณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน ปัญหาอ่างเก็บน้ำ ห้วยผึ่งแดง จังหวัดอุบลราชธานี และปัญหาโครงการก่อสร้างด้านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ จังหวัดสงขลา ตามคำสั่งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ที่ ๘/๒๕๕๘ สั่ง ณ วันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ โดยมีปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นประธานอนุกรรมการ (ต่อมาได้เปลี่ยนชื่อ เป็นคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินและปัญหาที่ดินที่อยู่ในความรับผิดชอบของ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามคำสั่งที่ ๗/๒๕๖๑ สั่ง ณ วันที่ ๒ ตุลาคม ๒๕๖๑)

(๓) คณะทำงานแก้ไขปัญหาผู้ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยผึ่งแดง จังหวัดอุบลราชธานี ตามคำสั่งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาที่ดินในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดิน ปัญหาอ่างเก็บน้ำห้วยผึ่งแดง จังหวัดอุบลราชธานี และปัญหาโครงการก่อสร้างด้านศุลกากรสะเดาแห่งใหม่ จังหวัดสงขลา ที่ ๑/๒๕๕๘ สั่ง ณ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดอุบลราชธานี เป็นประธานคณะทำงาน

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินการตามมติคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่เห็นชอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมชลประทาน) นำเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินชดเชยแก่ราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยผึ่งแดง จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน ๙ รายรวมค่าชดเชยทั้งสิ้น ๑๓,๘๓๓,๑๒๒.๕๐ บาท

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ขอให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโปรดพิจารณานำเรื่องนี้ กราบเรียนต่อนายกรัฐมนตรีเพื่อให้ความเห็นชอบนำเสนอคณะรัฐมนตรีโดยเร็ว กรมชลประทานจะได้ ดำเนินการตามขั้นตอนของระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่งเรื่องดังกล่าวจะช่วยลดความขัดแย้ง ระหว่างส่วนราชการกับราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการของรัฐบาล

๔. ข้อเท็จจริง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาแล้ว ขอเรียนว่า ในคราวการประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรมครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ มีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายสุวัจน์ ตันยุวธรณะ) เป็นประธานกรรมการ ได้มีมติ ดังนี้

๔.๑ เห็นชอบหลักเกณฑ์ในการจ่ายค่าชดเชยการสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพเกษตรกรและค่าชดเชยการสูญเสียการทำประโยชน์ในที่ดินหลังฤดูเก็บเกี่ยว จำนวน ๑๓,๙๓๓,๑๒๒.๕๐ บาท แบ่งเป็น

- ค่าชดเชยการสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพเกษตรกร ระยะเวลา ๒๐ ปี (ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๔๐ ถึง พ.ศ. ๒๕๖๐) จำนวน ๙ ราย เนื้อที่ ๑๖๓-๒-๒๓ ไร่ เป็นเงินไร่ละ ๖๓,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๑๐,๓๐๔,๑๒๒.๕๐ บาท

- ค่าชดเชยการสูญเสียการทำประโยชน์ในที่ดินหลังฤดูการเก็บเกี่ยว ตามหลักเกณฑ์วิธีปฏิบัติปลีกย่อยเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเกษตรผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ กรณีพื้นที่ทำการเพาะปลูกข้าว ไร่ละ ๑,๑๑๓ บาท มาคำนวณเนื้อที่ ๑๖๓-๒-๒๓ ไร่ ระยะเวลา ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๐-๒๕๖๐) จำนวน ๙ ราย รวมเป็นเงิน ๓,๖๒๙,๐๐๐ บาท

๔.๒ เห็นควรให้เบิกจ่ายจากงบประมาณของกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยการปรับแผนการปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ สำหรับเป็นค่าใช้จ่ายตามข้อ ๔.๑

๔.๓ มอบหมายให้ กรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะหน่วยงานผู้รับผิดชอบโครงการดังกล่าวนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาโดยเร่งด่วน และให้จัดทำรายละเอียดการดำเนินการทางการเงินและงบประมาณตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลัง พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย

๕. ข้อกฎหมาย/ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีให้เสนอได้เฉพาะเรื่องดังต่อไปนี้ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีหรือให้ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๖. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา

ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ ให้กรมชลประทานปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อนำมาใช้จ่ายเงินเป็นค่าชดเชยแก่ราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยผึ่งแดง จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน ๑๓,๙๓๓,๑๒๒.๕๐ บาท สรุปได้ ดังนี้

ประเภทรายจ่าย	จำนวน (บาท)
๑. ค่าชดเชยการสูญเสียโอกาสในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	๑๐,๓๐๔,๑๒๒.๕๐
๒. ค่าชดเชยการสูญเสียการทำประโยชน์ในที่ดินหลังถูการเก็บเกี่ยว	๓,๖๒๙,๐๐๐
รวมทั้งสิ้น	๑๓,๙๓๓,๑๒๒.๕๐

๗. ผลกระทบ

๗.๑ ด้านกฎหมาย

เนื่องจากโครงการอ่างเก็บน้ำห้วยฝ่งแดง จังหวัดอุบลราชธานี ก่อสร้างเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงเป็นไปตามหลักเกณฑ์ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๒ ข้อ ๕(๕) ซึ่งไม่มีการจ่ายค่าชดเชยสำหรับที่ดิน ประกอบกับกรมชลประทานมีการดำเนินการก่อสร้างโครงการขนาดเล็กที่ไม่มีการจ่ายค่าทดแทนในลักษณะนี้ ประมาณ ๑๘,๐๐๐ แห่ง อาจทำให้ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างชลประทานขนาดเล็กอื่นๆ นำเรื่องนี้มาใช้เป็นตัวอย่างเพื่อเรียกร้องค่าชดเชยเช่นกัน

๗.๒ ด้านสังคมหากคณะรัฐมนตรีอนุมัติให้มีการจ่ายเงินค่าชดเชยแก่ราษฎรกลุ่มนี้ จะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างราชการกับราษฎรที่เรียกร้อง รวมทั้งช่วยเสริมสร้างความมั่นใจว่าคณะรัฐมนตรีมีความจริงใจที่จะแก้ไขปัญหาและคืนความสุขให้แก่ราษฎร

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงขอเสนอให้คณะรัฐมนตรีโปรดพิจารณาอนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมชลประทาน จ่ายเงินชดเชยแก่ราษฎรผู้ได้รับผลกระทบจากโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยฝ่งแดง จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน ๙ รายรวมทั้งสิ้น ๑๓,๙๓๓,๑๒๒.๕๐ บาทโดยในส่วนของงบประมาณ ให้กรมชลประทานปรับแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ มาดำเนินการเรื่องดังกล่าว เพื่อให้เป็นไปตามมติคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ครั้งที่ ๒/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๒ (เฉพาะโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำห้วยฝ่งแดง จังหวัดอุบลราชธานี)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายกฤษฎา บุญราช)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กองแผนงาน กรมชลประทาน

โทร. ๐ ๒๒๔๓๐๗๗๒

โทรสาร ๐ ๒๒๔๓ ๐๙๖๔